

با کودکان به سوی آینده

گزارش برگزاری مجموعه وبینار های هفته ملی کودک

امسال کارگروه کودک و نوجوان مرکز معرفی فرهنگی پژوهشگاه، به علت همه گیری بیماری کرونا برنامه های هفته کودک را به صورت وبینار مجازی از تاریخ ۱۶ تا ۲۲ مهر برگزار کرد. هدف از برگزاری این وبینار ها که تمام حوزه ها تخصصی پژوهشگاه را در بر گرفته بود، آشنایی مربیان، پژوهشگران و والدین با گستردگی آموزش میراث فرهنگی و ابعاد متنوع آن در آموزش به کودکان بود.

در اولین روز هفته ملی کودک لیلا کفاش زاده ضمن تبریک این ایام، کارگروه کودک و نوجوان را معرفی نمود و خبر از طراحی نمادی برای این کارگروه ارائه داد. این نماد که توسط نرگس تمیز گران عضو بخش هنر های تجسمی کارگروه، طراحی و اجرا شده بود مرغک میراث نام گذاری شده است. طرح این نماد، نقش ساده شده از سیمرغی بود که در نشان پژوهشگاه میراث فرهنگی وجود داشت. کادر مربع نشان تبدیل به پنجره ای گشوده شد تا نمادی باشد برای آینده که مظهر کودکان است. جوانه هایی رویان با نقوش اسلیمی که از بال پرنده افسانه ای رو به آسمان حرکت می کنند، نماد رشد و پویایی نسل جوان در بستری از فرهنگ و هنر ایرانی است. کارگروه کودک و نوجوان در نظر دارد با این نماد در آینده، محتوای آموزشی تولید کند تا با کمک آن بتواند میراث فرهنگی را به کودکان آموزش بدهد.

در ادامه پریسا شجاعی دبیر کمیته انتشارات در بخش بعدی، گزارشی از وضعیت انتشارات کودک و نوجوان پژوهشگاه ارائه نمود و در ادامه به معرفی تعدادی از کتاب های تازه منتشره حوزه کودک و نوجوان پرداخت. از کتاب های منتشره در سال های گذشته می توان به عناوینی همچون تادیب الاطفال، سه نخ، نمایشنامه های قدیمی باغچه بان، آب خاک آتش، کودک و میراث فرهنگی، قهرمانی به نام آستر بدرقه اشاره نمود. وی همچنین به معرفی تعدادی از کتاب های کودکان از دیگر ناشران پرداخت که خواندن و معرفی آنها می تواند برای آموزش میراث فرهنگی و جنبه های گوناگون آن برای کودکان مفید باشند.

سپس پرستو عرفان منش مسئول آزمایشگاه بیولوژی پژوهشگاه مرمت آثار تاریخی، با بررسی علمی از ویروس کرونا آن را به داستان جذابی برای کودکان تبدیل کرده و نوشته بود که به توضیح آن پرداخت. این داستان ضمن داشتن چارچوب علمی با پی رنگی طنز، سعی در معرفی ویروس کرونا برای کودکان دارد.

در روز ۱۹ مهر دکتر علیرضا حسن زاده رییس پژوهشگاه مردم شناسی درباره قصه گویی برای کودکان و نوجوانان از منظر مردم شناسی صحبت کرد. ایشان ضمن معرفی و بیان اهمیت افسانه ای کهن افزود که قصه های کهن باید باززایی شده و به شیوه های مدرن تری روایت شوند تا بتوانند با مخاطب امروز رابطه برقرار نمایند.

افشین نادری قصه پژوه و مردم شناس از ارتباط کودکان با قصه ای عامیانه صحبت به میان آورد. این پژوهشگر ضمن بیان تاریخچه ای از جمع آوری افسانه ها در کشور ایران، توضیح داد که افسانه های بومی از چه جایگاه فرهنگی در آموزش و بستر فرهنگی برای کودکان برخوردارند. وی اشاره نمود که افسانه ها تاب آوری را در کودکان بالا می برد و به آنان کمک می کند تا بتوانند با سوبه های تاریک زندگی که اجتناب ناپذیر است، روبرو شوند.

معصومه رخشا مسول تدوین اطلس مردم شناسی پژوهشگاه میراث فرهنگی و گردشگری درباره آیین های حفظ نوزاد در مناطق مختلف ایران صحبت کرد. آیین هایی همچون خواندن اذان در گوش نوزاد، ریختن آب و گل بر سرنوزاد، آیین گل غلطان، پمبله

پر و نان پوش از جمله این مناسک جذاب اقوام در نزد ایرانیان بود که در همه آنها ارتباط با طبیعت و باور های مردمی در هم آمیخته بود و نشان از عمق فرهنگ و نمادهای قومی داشت.

الهه حریریان مدرس موزه داری و گردشگری از دیگر کارشناسانی بود که در این روز نگاه تازه ای داشت از گردشگری کودکان با تمرکز بر موزه گردی که تجربه باغ قصه های موزه ملک را برای مخاطبان معرفی نمود. در این تجربه به تفصیل توضیح داده شد که چگونه با قصه گوئی در موزه ها می توان سخت ترین موضوعات تاریخی و فرهنگی را قابل درک و حتی جذاب برای گردشگر کودک و نوجوان ارائه نمود.

در روز ۲۰ مهر ماه آریتا علیزاده کارشناس گروه باغ و منظر پژوهشکده ابنیه و بافتهای تاریخی ضمن معرفی یک بنای تاریخی و بیان اهمیت حریم و منظر، فرهنگنامه کودک و نوجوان را معرفی نمود. وی که خود از نویسندگان مقاله های فرهنگنامه در بخش های بنا های تاریخی و هنر است، مدخل شیر سنگی همدان را از فرهنگنامه که اولین کتاب مرجع تالیفی کودک و نوجوان در کشور است، بازخوانی کرد. این کتاب مرجع تا جلد ۱۹ چاپ شده و دیگر جلد های آن تا آخرین حرف الفبا در دست چاپ و تدوین است.

در بخش بعدی برنامه در این روز فاطمه زیبا نیا از هنرمندان پژوهشکده هنر های سنتی با روش ابداعی خود قلمزنی بر روی ورقه مس را به صورت مجازی به کودکان آموزش داد. این هنر مند با سابقه طولانی در آموزش به کودکان نشان داد که چگونه می توان در ساده ترین شکل، قلمزنی که هنری چند هزار ساله در کشور ماست را به کودکان آموزش داد و با احیای روش های استاد شاگردی که از دیر باز در کشور ما رایج بوده است، کودکان را به هنر های سنتی علاقه مند سازیم.

برنامه های روز ۲۱ مهر به علت مشکلات پیش آمده در فضای شبکه اینترنت برگزار نشد و به روز بعد موکول شد. در روز ۲۲ مهر محمد رضا رکنی کارشناس باستان شناسی اهمیت و جذابیت های این دانش را به کودکان معرفی کرد. وی با ارائه نمونه های زیستی موجود در کاوش های باستان شناسی دیدگاه تازه ای را پیش روی مربیان و علاقه مندان این حوزه گشود. همچنین وی افزود گسترش شهری و ترافیک اجازه زندگی طبیعی به گونه های زیستی را نمی دهد اما محوطه های موزه ای مانند کاخ گلستان، مجموعه های فرهنگی سعدآباد و نیاوران و میدان مشق از نمونه های جالب فضاهای شهری هستند که کودکان می توانند با نمونه های تنوع زیستی و میراث طبیعی شهرشان آشنا شوند.

در بخش بعدی دکتر فرهاد صولت، کارشناس پژوهشکده زبان شناسی، کتیبه ها و متون اهمیت بررسی متون با زبان های یونانی را خاطر نشان کرد. وی علت این موضوع را این طور بیان نمود که مورخان یونانی زبان، بیشتر دست به نوشتن درباره ما زده اند و بررسی متون آنها نقاط تاریک تاریخ را برایمان روشن خواهد کرد. در این برنامه از گزنفون سردار یونانی که شاگرد سقراط بوده است سخن به میان آمد. گزنفون همچون استادش از بر آتنی ها نقد داشته و به دنبال الگوی مناسبی برای تربیت ایرانیان بوده است. ایشان به کتاب کورو پدیا یا همان کورورش نامه اشاره کردند که در آن شرح لشکر کشی های کوروش سوم که به کوروش صغیر نیز معروف است پرداخته شده است. فصل اول کتاب شرح لشکر کشی ها پادشاه ایران است که با افسانه آمیخته است. در فصل دوم اشاره به نحوه آموزش و تربیت در ایران می پردازد. در بخشی از کتاب آورده شده که: در ایران محلی به نام الوترا(محل تجمع) وجود داشته مجموعه ارگ های پتادشاه نیز در همان نزدیکی بوده است. فعالیت دستفروشان در این مکان ممنوع بوده تا سر و صدایشان مانع آموزش کودکان نباشد. در بخش دیگری از کتاب اشاره شده است که زوال تربیت باعث زوال حکومت خواهد شد. مطالعات این متون می تواند برای پژوهشگران حوزه کودکی بسیار مفید باشد.

در بخش بعدی اولین کارگاه مرمت و حفاظت عروسک ارائه شد که خبر کامل آن در پورتال پژوهشگاه قابل دسترسی است.